

Az idő kereke, a Jászkunság szekere

A **Jászkunság** sohasem volt Szolnok megye tanácsának, majd Jász-Nagykunszolnok megye önkormányzatának édes gyermeke. Legfeljebb megtűrt mostohája. Amikor 49 évvel ezelőtt akkori szolnoki értelmiségi, **gondolkodó** fiatalok megalapították a folyóiratot, szentül hitték, hiányt pótolnak, úrt töltenek be vele. Állítólag a **Jászkunság** az ország legrégebbi, hasonló periodikája. Érdeemes volna utánanézni ennek az állításnak! Akkoriban a Tudományos Ismeretterjesztő Társulat – röviden a TIT – lapjaként indult.

Amikor eljött Magyarországon az az időszak, hogy önmagára valamit adó megye nem létezhetett saját folyóirat nélkül, a **Jászkunságnak** is hóna alá nyúlt a megyei tanács és évtizedeken keresztül garantálta – valamilyen szinten – megjelenését. Nem volt ez másként másutt sem. Távrolról szemlélve virágzott a magyar vidék folyóiratirodalma, emlékezzünk példának okáért az Alföld, a Tiszatáj, a Forrás fénykorára.

Az is igaz, hogy – belülről átélve – a főszerkesztők és a szerkesztőségek tele voltak panasszal. Az öncenzúrában éppen az volt a legrosszabb, hogy nem alakult ki mértékegysége. Még helyben sem. Ami nem szűrt szemet a megyei ideológiai titkárnak, arra lehet, hogy lecsapott az első titkár. Fegyelmik és dorgálások, szigorú megrovások és sokadszori utolsó figyelmeztetések kövezték ki azt a szellemi országutat, amelyen a főszerkesztők, szerkesztők óvatoskodva, vagy bátrabban lépdeltek. Mégis: egy-egy vidéki szellemi műhely gazdájának lenni rangot is jelentett, egzisztenciát is biztosított. Ezt kérdőjelezte meg, billentette más kerékvágásba a rendszerváltás.

A **Jászkunságot** elkerülték a botrányok, megjelent szép csendben, néha alig észrevehetően, de megjelent. Beitta magát pórusainkba. Szerkesztőit cseréltették a kurzusok, cserélgette az idő. Ki többet, ki kevesebbet tett a maradandóságért.

Amikor 2003. elején világhossá vált, hogy a megyei önkormányzat kiakasztja nyakából a lap támogatásának jármát, arról faggattam értelmiségi ismerőseimet; szerintük **érték-e a Jászkunság?** Kivétel nélkül igenlő válaszokat kaptam. Sőt, azt is hozzátették, **megőrzendő érték!** Ma már világosan látszik (utólag milyen könnyű bölcsnek lenni!), hogy a folyóirat életében elmulasztódott az a nagyon is gyakorlatias lépés, amit mások idejében megléptek: alapítványi, vagy egyesületi kézbe vették lapjaik további gründolását a rendszerváltás hajnalán. A **Jászkunság** maradt a megyei önkormányzat bölcsőjében. A dajka másfél éve kiborította gyermekét. Lelke rajta.

Ki tudná azt mérlegelni, a folyóirat utóbbi fél évtizede mennyiben járult hozzá ehhez a mozdulathoz? A korszak **dr. Szabó László** nevéhez fűződik. Az előző főszerkesztő, **Körmendi Lajos** költő, író, szerkesztő eltávolítását követően a néprajzos

Szabó tanár úr lett a **Jászkunság** szerkesztője, mégpedig az MTA Jász-Nagykunszolnok Megyei Tudományos Testülete (egyesület) nevében.

Gyakorlatias szempontból azt kell mondanom, az utóbbi években a **Jászkunság** nemigen jutott el az Olvasóhoz. Késve, méltatlanul alacsony példányszámban, némelyik száma méltatlanul csekély terjedelemben látott napvilágot. Ez eredményezte, hogy szépen lassan elfelejtődjön. Az előző, **Jászkunság almanach 2003** címűre keresztelt szám fogadtatásakor találkoztam a hallelujával: – Hát mégsem szűnt meg a **Jászkunság**? Megjelenik? Ezután is? Mindezekből arra következtetek, hogy a folyóirat közel **öt évtizedes múltja** mélyebb nyomokat hagyott az Olvasóban, mint utóbbi fél évtizede.

Szeretném nagyon egyértelműen leszögezni, hogy csodálattal adózom **dr. Szabó László** néprajzkutató, muzeológus bámulatra méltó tudományos teljesítményének. Humora, mesélőkedve, az élet örömeit igenlő lendülete számtalanszor magával ragadott. Szolnok elmúlt négy évtizede emblematikus alakjának tartom, akként tisztелеm.

Folyóirat-szerkesztési módszeréről azonban azt kell mondanom, nem bizonyított átütő erővel. Egy periodika menedzselése egészen másfajta képességeket igényel, mint egy tudományos mű megalkotása. **Dr. Szabó László** számtalan munkát, sajátját és másokét világra segítette. Folyóiratot csinálni más. Itt az alkotás, egy-egy szám életre hívása sziszifuszi munka. Folyamatosan nyösztetni a szerzőket a kéziratokért, nagy neveket büvkörbe vonni és ifjú tehetségeket fölfedezni, a tördelést, a korrektúrát ellenőrizni, még csak az első állomások egyike. Ott állni a nyomdagép mellett, amikor elindul a belív, vagy a borító, s azután szétosztani a lehető legracionálisabban a lapot, megadni az olvasói bázisokat, de máris kezdeni a következő szám előkészítését, újra telefonálni és levelezni, kunyerálni és megköszönni... Szervezni a közönségtalálkozókat, begyűjteni az elismeréseket és megszívlelni a kritikákat. Ezek azok a részletek, amelyek folyamatos jelenlétet igényelnek. Valamiféle apaszerepet.

Nagyon távoli a tudományos munkától. Olyan robot, amit a szent cél érdekében vállal az ember. Ha vállalja, az Olvasókért teszi és a lap megdicsőüléséért. A **Jászkunság** szekere kátyúba ragadt 2003 elején. Abból a kátyúból sikerült egy szám, egyetlen számocskára erejéig tovább gurítani. Kihúzni nem.

A jogi felállás most a következő: a megyei önkormányzat lapgazdája (reá hagyományozta a történelem) a **Jászkunság** c. folyóiratnak, amelyet nem jelentet meg és megjelentetésére nem áldoz büdzséjéből.

Ezért kényszerültünk tavaly megjelentetni a **Jászkunság almanach 2003** című Jászkunság számot, és most bejegyeztetni a **Jászkunság** szellemi örököseként az új nevet; az **Élő Jászkunság**-ot. Hogy alapításának 50. évfordulóját megéli-e a periodika, arra ma senki nem teszi le a nagyesküt.

Egri Sándor 1956-ban született Szolnokon. Újságíró. E folyóirat felelős szerkesztője és kiadója. A Szolnokhoz közeli Fokorú-pusztán, tanyán él.